

מחוסר אמנה

דובר אמת בלבבו

Week Four

שאלות פרשת ויחי (ל"ו)

לבוש מרדכי ע"ו (א)

ב"ח ס' ר' אות ט"ו

שאלות פרשת ויחי (ל"ו)

יד אברהם סימן רס"ד

THE
NIGHT SEDER
BAIS MEDRASH
TAILORED TO FIT YOUR SCHEDULE AND YOUR NEEDS

ב"ה ס' ר' אות ט"ו

ומ"ש אלא שמדת חסידות הוא וכו'. =
איכא לתמוז כיון דהתנה שמינו לוקח
אלא לבקרו ואם לא ייטב בעיניו יחזירו
א"כ אף ממדת חסידות יכול להחזירו
ולא דמי לגמר בלבו לקנותו בלי תנאי
דמדת חסידות הוא לקיים בנפשיה ודובר
אמת בלבו אבל בתנאי ליכא משום
מדת חסידות וגרסא דאע"ג דהתנה דלקחו
לבקרו ואם לא ייטב בעיניו יחזירו מ"מ
ודאי אפי' ייטב בעיניו וגמר בלבו לקנותו
אלא שחוזר בו מטעם אחר כגון שאין
אריך לו או דחוק למעות וכיוצא בזה נמי

חסידות הוא שלא לחזור בו כיון
לה בדעתו שאינו חפץ בו ונאנס
שוב בש"ש וחייב בגניבה ואבידה
ורשב"ם פירש שחייב באונסין עד
ז"ל והוא שיהיה דבר שיש לו
אבל אם הוא דבר שהמוכר קץ
וי לו קונים ברשות המוכר הוא
קח באחד מדרכי ההקנאות :
יש

יכול לחזור בו ועל זה קאמר דמדת חסידות הוא שלא לחזור וכו' ודו"ק :
ח"י ב יעקב בן אשר (בעל הטורים) עמוד מס 85 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

שאלות פרשת ויחי (ל"ו)

Teshuvah Harosh 102:10

שנדר לו אלא היה בדעתו לקיימו ועתה הוא חוזר בו ואפי' מחוסר אמנה
אין כאן דאפילו למ"ד דברים יש בהם משום מחוסר אמנה (ב"מ מט.)
ס"מ בדבר שיטתו לעולם ודבר שיש בו ממש שאלו הקנה לו היה קונה קנין גמור
כך בדברים שיש בהם משום מחוסרי אמנה אבל בדבר דלא שייך ביה קנין
אין בו משום מחוסר אמנה וכה"ג מחלק בפרק הזהב (מח:) ומאי שנא
קרקע דבכספא קני ליה ממש קני ליה לכולה מטלטלין דלא קני אלא לקבולי
מי שפרע לא קני ליה כוליה (מקנח) אפילו לעבור עליו מי שפרע לא ומטעם
זה נמי לא דמי למחנה מועטת דכיון דלא שייך ביה קנין לא שייך ביה
מחוסר אמנה :
אוצר החכמה

שאלות ותשובות הרא"ש אשר בן יחיאל (רא"ש) עמוד מס 201 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

יד אברהם

(סי' רס"ד ס"א בהג"ה) **בנומר**
 לכה"ת או וכו' לערלות דינו
 בעובד טיכבים . בס' אה"ע *)
 חולק על הג"ה וכת'י לאו"ח סי'
 קס"ט כתבתי ליישג ולקיים
 פסק הג"ה : (שם) אם נתן
 המילת והסנדק לאחד אכור
 לחזור בו . מיהו אם תור בו
 הוי תורה ואין מועיל בזה קבול
 על קנין דק"י דברים בעלמא
 הוא . ש"ך בשם תשו' הרא"ש
 כלל כ' . וכתב עוד בשם ד"מ
 דאפשר דהרא"ש לא קאמר
 אלא דהב"ד לא יוכלו לכופו
 אבל מ"מ מודה להר"ם דאית
 ב'י משום שארית ישראל וגו'
 לא ידברו כזב ואשור לחזור
 בו ומותר לקרותו רשע ע"כ .
 ונראה שלא ראה תשובת הרא"ש
 הנוכחות בדפוס שכ' בהדיא

בכלל ק"ב דמותר לחזור ואין
 בזה משום מחוסר אמונה ואפשר
 שלא נדפסה עדיין בימי הש"ך
 ומבואר שם דה"ס בכל דבר
 דלא שייך ביה קנין כגון דבר
 שלב"ל אין בו משום מחוסר
 אמונה מיהו לענין זה עדיף דבר
 שב"ל דמהני בו קנין היכי דנהגו
 כגון גבי חכירות כמ"ס בתשו'
 כלל י"ג דקנין חכירות לאו
 מד"ת הוא משום דהוה דבר
 שב"ל אלא שנהגו להקנות .
 ואלו בכאן לא מהני מנהג
 לדעת הרא"ש משום שהוא
 קנין דברים . א"נ דזהו דבר
 שאינו מצוי ונכס"ג ל"ס מנהג
 ונראה דגם המהרש"ל לזה
 נמכוון בס' החובל דדוקא כאן
 ל"מ מנהג ודלא כבעל קנה"ח
 בסי' קכ"ו ור"א שכתב שם דבר

וילמד דחזו ב"ש אין לי קדימך על חוב מזונית, אבל
מ"ש שיהיה שום; וי"ב יחלוק דכתם כיון דמכרה כד
דוק) ומחזיק לי שרור הוא.
(ג) ומדברי הרמב"ן ר"ח לדברי שכתבתי שחם אלליו
המנהג שיכולין כיוורשין לפרוע לה כתובתה
וכיח נשאת עפ"י המנהג ממילא לא חל כלל הדין שיהי
בנדרה צידה, וא"כ אף מקבלי מחנות ש"מ ויכולו לסקל,
וכתב כח"ר כיון דכתקה הוא רק אם ירלו כיוורשים,
אבל לא אם המקבלי מחנות רולים, א"כ לפי"ז תקשי אף
לאנשי יבדא שכתבו כל זמן שירלו כיוורשים, נימא דוקא
יורשים אבל לא בע"ה, א"כ מאי פריך הרמב"ן דאי
כאנשי יבדא יכולין לומר הבע"ה הרי הם לכתובתה,
כיון דמיירי דכד מוכר דאין הוא מטעם קדימה, א"כ
נימא דוקא אם ירלו כיוורשים, אבל לא בע"ה, ובדאי
דעיקר קושית הרמב"ן מבע"ה, דמיוורשים נוכל לפרש
דמיירי שם. אין אומרים כלום.

ע"כ דק"ל להרמב"ן דלאנשי גליל יש לה דין מחנות, רק
שצדק לקלק ע"מם אם חרזה ליקם כתובתה, אבל
לאנשי יבדא עיקר חיוב ליתן לה כתובתה, רק שתקנו
דכל זמן שאין מחנים לה כתובת יתנו לה מחנות, משה"כ
כיון דבע"ה יאמרו לה לכתובת מוכרה, וקבלת כתובתה,
לא תוכל לומר למחנות מכרתי אליבא דאנשי יבדא,
ונפשה כדון כמנהג אנשי יבדא, (ומדברי הרמב"ן משמע
דאף אם כיוורשים מוחין ב"כ יכולין הבע"ה לומר לכתובת
מכרה, שלא כדברי כח"ר דחולק בזה, דא"כ מאי ראי
מייתי הרמב"ן מהא דיכולה לומר למחנות מכרתי שלא
דאנשי יבדא דאליבא דאנשי יבדא יכולין לומר הבע"ה
לכתובת מכרה, דילמא מיירי כאן דכיתומים רולים כדברי
שם אורב"ט אורה, או היא אמם, ע"כ דאין
חילוק, דאף הבע"ה צע"מם נגד הכיתומים יכולין לומר כן
ולקלקה).

(ד) ומ"ש כדריג על שכתבתי על דבריו, דכתב אף
שכתב הרמב"ם ד"ח דאין האשכ נחזיות
ממלטלי ומקבלי מחנה, וכתב כח"ר כיון דהוא ספיקא
כמו שכתב הכותמים צקימן ק"ז, א"כ הוא היטול דברי
הנכסים בחזקת: אלמנה קיימי, וכתבתי ע"ז כיון דהוא
ספק בחזקת הגאונים, שתקנו מחזק ממלטלי, הרי ק"ל
כל ספק בחזקה מוקמינן אדמטיקרא, וכתב ע"ז כח"ר
כיון דמן התורכ ממלטלי משתעבדי ורצק קלקו. השיעבוד
ממלטלי, א"כ עתה דכגאומס ז"ל צטורכו להקנת הכתום
אוקמוס אדון חורה, הנה אם כ"י הוא קצרה ישרה מלד
עלמה. אכן צכאן ל"ל דלא שייך זה, שכרי הא דמחנאי כתובת
לא היו גויים ממלטלי אין הטעם משום שיעבוד
דלא חל ממלטלי, שכרי כתובת אף מיני דדי לא היו
גויין מן הממלטלין, ושם הא לא שייך שיעבוד, דמיני
אפילו מגלימא דעל כהפי, עכ"ל דעיקר דין דמחנאי כתובת
לא הי על הממלטלין (ובחפסקא למחנאי כד האריכו. אי
מיירי מחיים כ"י), נמלא דכגאונים תקנו תקנה חדשה,
שינהגו מחנאי כתובת אף בממלטלין דיתעבי, אף כיחא דלא
תפקה, וא"כ מקפקא לן בזה אם תקמי גם בממלטלי

דמחנה ש"מ ואוקמוס אדמטיקרא, דהוי ספק בחזקה
שינהגו הדין בממלטלי דמחנה שביז מרע, ובפרט לפי מה
שכתב הרשב"א דחייב מחנות נעשה כאילו צכל יוס
חל, וכאשר ציארתי בקפרי לצו"מ דעיקר החזקה הי על
היתומים שיש דין עליהם שחינו (וביארתי זה צקימן י"ב
וצקימן כ"י) וכאשר הצרתי צלות צי צודאי דלא שייך
צכאן שיעבוד שכרי לא תקנו כלל שיעבוד למחנות, רק
חיוב על הכותמים לזון האשה ובנות; צודאי דהוי ספק
בחזקה.

ועוד מה דפשיטא לבח"ר דהגאונים כשתקנו לגבות
ממלטלי דיתני, צטלו לדין דרצק דלא חל שיעבוד
ממלטלי, ואוקמוס אדון חורה, דחל ממלטלי, לדידי נראה
דלא תקנו שיגבה מטעם שיעבוד, דא"כ אמאי אמרינן עתה
דאין דין קדימה בממלטלין, הא המהצר צע"מ פסק דמלוה
ע"פ מוקדמת קודמת למלוה צטור מאחרת, א"כ אף
צמלטלין הי דין קדימה, ובקמ"ט צקימן ק"ד כתב דאין
דין קדימה אף צבאו שיהיה ציה, ואף הש"ך דקתה
ראיתו, אעפ"י לדינה לא כובא דפליג, וכן הכותבות שם
צס"ק ז' פסק דאין דין קדימה, א"כ כיתה תקנה כגאונים
רק דיגבו, אבל לא מדין שיעבוד, וא"כ הוי ספק בחזקה,
ובעיקר הדין שכתב כח"ר דכיחא דמפקא לן (אם לא
מקרי ספק בחזקה) הוי כנכסים בחזקה,
לענ"ד כל זה הוא רק כיחא דהספק צפרעון, ומטעם
שכתב החוקי שמוכרה שלא צצ"ד, אבל כיחא דספק אם
חל בחזקה לגבות מנכסים אלו, צכ"ג לא שייך כנכסים
בחזקה, שכרי היא מולאה, שספק לו אם חל כלל דין
הצרי על נכסים אלו, ומחנות כרצ"א מיירי לענין
מחילת דהוי ספק צפירעון, וד"ק.

ובאין יותר כנני כמזכרו צכל עוב וצרכה.
מ"ה דספירה חר"ב.

סימן עו.

באחד שבטעות הודיע לשני מחיר יותר גבוה על
סחורה, והשני נתרצה לזה. אם מותר לראשון
לקחת המחיר הגבוה הזה. וביאור בדין שולח
בנו לחנוני ומדד לו שמן ושבר הצלוחית.

רב ברכה לכבוד ידידי הנעלה איש
חמדות אליעזר ראבינאוויץ נ"י.

קבלתי בכתבו ושםחתי עליו בראותי כי לא ירף
סלימוד התורה, וכי יפושפש במעשה החסחר שיח"י עפ"י
פדחת הקדוש.

(א) והנה ידידי פנה אלי בשאלת חכם, צדצר מעשה
שאחד שאל מחנאי לכודיע מחיר איחז דבר,
והם כודיעה ע"י חט"ג מחיר הדבר, וכעלעגראפיקס
טעה צכתב מחיר גצ"כ מכפי שכתבו, והא"ש נתלכ על
כמחיר

אכן עדנה דברי רגמ"ח תמוכים מני צ"מ דף מ"ג
דקאמר שם, אלא הא דאמר רבא שאל שלא מדעת
לרבנן גזלן כו', הכי דלרבנן כו' גזלן, ואולי ר"ג טרם
אלא הא דאמר רבא שאל שלא מדעת גזלן כו', ודליתא
בחוקפי, דמשמע דלא כו' גרסתם "לרבנן", ור"ג גרים
רבה, וקוצר דכן כ"י להם בקבלה בעלמא דרבה קוצר
גזלן כו', וכדמלינו הרבה פעמים כן, ועיי' בחוקפי,
כ"ל לישב קלח דברי ר"ג.
הגני כותב בחפזון מאפיקת הפנאי, יתרו.

סימן עז.

בדין חזרה בהקדש חוץ כדי דיבור.

רב ברכה לכתוב ידידי האברך הגעלה. חותם
חכמת הרה"ג מר משה שקארוסא ג"י.

ובדבר קושיחו על דברי הסופר במנחות פ"א דגני הקדש
לא יוכל לחזור אף חוץ כדי דיבור, אי"כ אמאי
לא השיב זאת גבי חוץ צמדים פ"י, דאמר כלכתא הו"ל
כדי דיבור כדבור חוץ ממוקדש ומגדש כ"י, ולא השיב
מקדיש, צאנות היא בערכה הראוי להכשיר לה לב.
ובאשר כמי עומד לנקוע למחר אי"כ לחזקתא על ימים
אחדים, ויש לי כיום עבודה רבה, פ"כ אכספו.
זכר בקלרה מה שעלך על דעתי לתקן.

דהנה הסי' צא"כ"ע סימן ל"ח כתב, דאם נתן אחד
מתנה לחבירו וחר צו חוץ כדי דיבור אף יתל
לחזור צו, וכביא ראי' מנגי' דצ"מ דף י' דליתא שם, כי
מקצתא דקתני קיפא אס משתנה לו אמר אי זכיתי
זכ תחילה לא אמר כלום, תחילה צקיפא ליל פשיטא
אפי"ג דלא אמר תחילה, תחילה קאמר פ"ג, ואם יבא
דחוק כ"ד יכול לחזור צו, אי"כ לא כי מקצתא כלום, ודלתי
כיוון אומרים שרצה לזכות אחד בהתייב דהיינו סוף כ"ד
וכחצו כ"ט"ז וד ראי' שאין עלי' תשובה, ואם כי למאורכי דברי
כ"ט"ז, מרפסין איגרי, דמאי ראי' היא זו, אף אם ינשא
דיוכל לחזור צו, ג"כ לא יופיל שכרי כחפץ של כפקד
מונה ציד מי שנתנה לו, וכו' לא זכר צו, ואף שחזר
מן הנתנה, אעפ"כ צמה יקנה כיון שנתנה במלואה ציד
מי שנתנה לו, וכן מלאתי שחפשה הקלות כן צ"מ סימן
קל"ח.

אכן יש ליישב דברי כ"ט"ז, לפי דברי רש"י צ"כ"כ ל"ט,
דרכ ששח קצירה ליה דאם נימא המגזי' מליתא
לחבירו קנה המגזי', כיון דלא קנה חבירו כו' אלול כמו
ידו שקונה שלא מדעתו, ולא נקרא זה מכין שלא לקטת
[ועיין בחוקפי צ"ב ר"ד], דברי זה שכיון לחבירו נשום שכרי
קצר שיקנה חבירו, אבל אילו כי ידע שחבירו אף זוכה
אז היה מכין לעצמו, ואי"כ אילו לא כתב כתנא בלשון
זכיתי זכ תחילה, ודמונה ביחתי לעצמי, היינו מפרשים
דכו'.

כמחיר שכוידע כ"ט"ג בטעות, ועי"כ ישאל כדורו בחכמה
אם מותר להם ליקח המחיר הנצרך באשר נתרנו על מחיר
הראשון, ודימך זה למעשה דרכי קפרא (צ"ב"ד ד' פ"ח
פ"ה).

לדעתי יש לחלק, ודנה דין דרכי קפרא הוא מקרא
דחזר אמת בלצבו, כיומי שמה שחשב בלצבו
יכ"י כאלו כולתו בשפתיו, וכנה אס כי מליתא בשפתיו
כבר נגמר המקח צדכרים, שכרי כקורח אמר שצמחיר
כזה הוא מרובה, משרי' חקור לחזור, שבלצבו גמר המקח,
אבל בעת שכתבו המחיר לא גמרו המקח, שכרי לא ידעו
עדנה אס יתלכח במקח, ואי"כ לא נגמר המקח מעולם אף
בלב, וכל זמן שלא נגמר מתר לחזור, ועתה כשמתחדש
לכם שנס המחיר כזה רוצה ליתן חין חששא לחזור.

ב) ובדבר אשר ישאל לבאר את דברי רגמ"ח צ"ב"ד דף
צ"ז, דמקיק בגמי דמחלוקת ר' יכורא ורבנן
צבולה צו לחותי ומדד לו שמן ושכר כללוחים, דרבנן
מחייבי לחטוי ור"י פטר, ומוקי בגמי צנטלכ למוד זכ,
ופלוגתיהו בשאל שלא מדעת אי גזלן כו', ופי' ר"ג דאם
נימא גזלן כו' פסור, ואם שאל כו' מחויב, דמחויב
צאונקין, וכו' תמוה.

הנה צאנות דברי רגמ"ח תמוכים, וכל המפרשים פי'
לביפך, אכן ליישב קלח דבריו י' לבאר עפ"י מה
שביארתו בקפרי לצו מרדכי סימן כ"ט, דמשרי' צכרקיצי
מקלנת גזלן פטור ושומר מחויב, דצאנות גזלן אף מחויב
צאונקין, רק שכור נסחייב חיקף כשגזל לשלם דמים צעד
בגזילה, ורק כשמקיים וכשיב בגזילה נפטר מכחויב, אבל
אם אירע אונס הכי לא השיב ממילא מחויב בחיוב דמים
שנתחייב צעד בגזילה כשגזל, אבל אף מחויב כלל צאונקין,
ומשרי' אף משלם רק כשעת בגזילה, לא מה שזכ
צשעת האונס, דאין האונס עליו חיוב, רק שחאונס אין
פוסרו, אבל שומר מחויב צעד האונס או הפשיעה, ונשלם
כשעת האונס, ומשרי' בגזלן אף שצכרקיצי מקלנת, כיון
שעפ"י הוא כדצר צעלמו ולא נעשה שינוי וקיים וכשיב
בגזילה, נפטר, אבל בשומר מחויב צעד המקלנת שצכרקיצי.
והנה גזלן אס קיים וכשיב בגזילה נפטר מחיוביו, וס"ל
לר"ג דכחויב עליו להשיב בגזילה, כיוון מה שגזל
צכדצר זה ישיב, וכנה כל גזלן קונה קניני גזילה, ומשרי' כ"ז
שלא השיב ליד הנגזל צעלמו או לחבירו כמשחמר הכי
לא כשיב קניני בגזילה, אבל גזלן שלקח רק להשתמש
לא קנה קניני גזילה, שכרי אין רוצה לקנות גוף כדבר,
ואי"כ חויבי דוהשיב בגזילה שפליו הוא שלא להשתמש זכ
ולא להחזיק זכ להשתמש, נמלא כשמשבי ליד החיובק השיב
גזילה שכ"י לו זכ, וצאונקין ושמיכה לא נתחייב מעולם,
אבל אס כו' שאל הכי נתחייב צשמירה ואונקין, ודין
כור צשאל שאף שכלהה שאלתם נבי צצאונקין אין
מחויב, אבל שמירה מחויב עדנה, וכשצב ליד החיובק לאו
שמירה כור, משאי"כ אס גזלן כור אף עליו דיני שמירה
רק להשיב גזילה שכ"י לו זכ, וגזלן להשתמש אף לו
קניני גזילה, ועיין בקפרי סימן ל"ח שביארתו שם דגזלן
שאין רוצה לקנות אין לו קניני גזילה צכדצר.

הכל קורעין עליו. הכל חולצין עליו. הכל מברין עליו ברחבה. ואי לא חכם הוא אי אדם כשר הוא חיובי מייחב למיקרע. דתניא מפני מה בניו ובנותיו של אדם מתים כשהם קטנים. כדי שיתאבל ויבכה על אדם כשר. יבכה ויתאבל ערבונא שקלי מניח. אלא על שלא בכה ונתאבל על אדם כשר. שכל הבוכה ומתאבל על אדם כשר מחלים לו כל עונותיו. בשביל כבוד שעתה ואי לא אדם כשר הוא אי קאים עליה בשעת יציאת נשמה חיובי מייחב. דתניא ר"ש בן אלעזר אומר העומד על המת בשעת יציאת נשמה חייב לקרוע. למה זה דומה לס"ת שנשרף שחייב לקרוע: דתניא מקרעי לקטן מפני עגומות גפשי. וכל קרע שאינו בשעת חימום אינו קרע: ואלו קרעים שאינם מתאחים. הקורע על אביו ועל אמו ועל רבו שלימדו תורה ועל נשיא ועל אב"ד ועל שמעונו הרעות ועל ברכת השם ועל ס"ת שנשרף ועל ערי יהודה ועל מקדש ועל ירושלים. וקורע על מקדש ומוסוף על ירושלים. ואביו ואמו ורבו שלימדו תורה מנלן מאלישע דכתיב ואלישע ראה והוא מצעק. אבי אבי רכב ישראל ופרשיו. אבי אבי זה אביו ואמו. רכב ישראל ופרשיו. זה רבו שלימדו חכמה. מאי משמעה כדמרגם רב יוסף רבי רבי דטב להון לישראל בצלותך מרתיכין ופרשיו. ולא מתאחים מנלן דכתב ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם לשנים. כדמרגמין מלמד שקורעים ועומדים לשנים לעולם. אי"ר אליהו חי הוא. כיון דכתיב ולא ראהו עוד לגביה ידידה כי מת דמי. נשיא ואב ב"ד ושמעונו הרעות מנלן. דכתיב ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם לשנים וגם כל האנשים אשר אתו ויספדו ויבכו ויצומו עד הערב על שאול ועל יהונתן בנו ועל עם ה' ועל בית ישראל כי גפלו בחרב. שאול זה נשיא יהונתן זה אב"ד. על עם ה' ועל בית ישראל אלו שמעונו הרעות. ואומרה עד דאיכא כולה. על על הפסיק הענין. ברכת השם מנלן. דכתיב ויבא אליקים בן חלקיה אשר על הבית ושכנא הסופר. סיוחאש בן אסף המוכיר אל סחלקיהו קרועי בגדים ויגידו לו את דברי רבשקה. וימן דשמע נמי טפי השומע חייב לקרוע שנאמר ויהי כשמרע המלך חזקיהו ויקרע את בגדיו: והשומע הזכרת השם מפי הגוי בזמן הזה אינו חייב לקרוע. וא"ת רבשקה משומד היה. ואינו חייב לקרוע אלא על שם המיוחד. והני מילי בזמן שבה קיים דלא שכיחי ישראל ביני גוים. אבל בזמן הזה אינו חייב לקרוע: אי"ר יהודה הראה ערי יהודה בחרבן אמר ערי קדש היו מדבר וקורע. מנלן. דכתיב ויבאו אנשים משכם ומשילה ומשומרון שמונים איש מגולחי זקן וקרועי בגדים ומתגודדים ומנחה ולבונה בידם להביא בית ה'. ירושלים בחורבנה אומר ציון מדבר היתה ירושלים שממה וקורע. ביה בחורבנה אומר בית קדשנו ותפארתינו אשר הלך אבותינו היה לשריפת אש וכל מחמדינו היה לחרבה וקורע. קורע על מקדש ומוסוף על ירושלים. ורמינהו אי"ר השומע ואי הראה כיון שהגיע לצופים קורע. וקורע על מקדש בפני עצמו ועל ירושלים בפני עצמה לא קשיא כאן דפגע במקדש ברישא וכאן דפגע בירושלים ברישא:

כל זה שם.

מ"ק י"ד כ"ו.

שם כ"ה.

שם כ"ו.

אי"ר ר"ל ד"ר יחזקאל איתא לפיט.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

והיכא.

ברם צריך באת לו שמועה קרובה ברגל ואכתי תוך לי אינת. כי נפיק רגל דבעי למינקט אבילות של שלשים מעיקרא והשתא הנה לאחר שלשים בתר דמעיקרא אוליגן ונקיט שבעה או דילמא בתר השתא אוליגן ולא נקיט אלא יום א'. אי נמי איתא לו שמועה בשבת ושבת יום שלשים הוא. ואבילות בשבת ליכא. ולמוצאי שבת דבעיגן למינגה אבילות נפקא להו שלשים. שבעה יתיב או דילמא א' מי אמרינן כיון דבעידנא דשמע תוך שלשים הוה אע"ג דהשתא נפיק שלשים שבעה יתיב מידי דהנה על היכא דבאת לו שמועה בתוך שלשים ויתיב מקצת שבעה ושלימו ליה שלשים דמשלים שבעה אחר שבעה. או דילמא התם הוא דחילל אבילות עליה בתוך שלשים הוה שמועה קרובה ואע"ג דנעשית רחוקה בתר עידן שמועה אוליגן. אבל הכא כיון דבעידנא דשמע לא קא חיללא אבילות עליה (אבילות) הנה כמאן דלא שמיע אלא לאחר שלשים ואינה נהגת אלא יום א'. ת"ש. דא"ר יוסי בר אבין באת לו שמועה קרובה בתוך הרגל. ולמוצאי הרגל נעשת רחוקה נעשה כמי שלא שמע אלא לאחר הרגל דאינה נהגת אלא יום א'. יותני ר' אבא דמן קיסרין קמיה דר' יוחנן שמע שמועה קרובה בשבת ולמוצאי שבת נעשה רחוקה. נעשה כמו שלא שמע אלא למוצאי שבת ואינה נהגת אלא יום א':

אי נמי ברם צריך אילו מאן דאיתרע ביה מילתא מקמי דמליק שבעה יומי איתרע ביה מילתא אחריית ואיקור עליה מויה ואירפוש ליה מניה מי שרי למישקל מויה וחזרה מניה בהנך תלתין יומא בתרא אי לא ת"ש. דתניא סתכפוהו אבלי זה אחר זה והכביד עליו שערו מיקל בתער ומכס כסותו במים. א"ר חסדא בתער אבל לא במספרים. במים אבל לא בתור ולא בחול: וכן הילכתא:

דרשה "כל האמור" בפרשת "כהנים" (ל) **שאלתא** דמחייבין דבית ישראל למישקל ולמיטרא בהימנותא. ואילו מאן דא"ל לחבריה מזבנגא ליה האי מיד לא בעי ליה למיהדר בית. ואע"ג דאי בעי למיהדר מצי הדר. דיבורא בעלמא הוא דא"ל אפ"ה לא מיתבעי ליה למיהדר בדברוריה. אלא מיבעי ליה למיקם בהימנותא. ועליה איתמר הדין קרייא עיני בטאמני ארץ לשבת עמדי. מלמד שזוכה ויושב במחיצתו של הקב"ה. ולא מיבעיא דא"ל מזבנגא האי מיד אלא אפילו גמר בליביה לזבוגי ליה אע"ג דלא אפיק מן פומיה לא מיתבעי ליה למיהדר בית. דכתיב הולך תמים ופועל צדק חזר אמת בלבבו. כי יתא דרב ספרא הוה ליה הוהא חמרא לזבוגי אתא הוהא גברא ובעיה הוה קא קרי קיש. א"ל מי זבנת לי ניהלי בזחי פלן לא אהדר ליה. סבר לא ניהא ליה בהכי. אטפי ליה. וא"ל יהבת לי ניהלי בזחי פלן לא אהדר ליה. בתר דאסיק אמר ליה מן כד אמרת בזמן קדמא גמרי בלבי לזבוגי לך וא טופנא לא שקילנא מינך. ואי א"ל והדר ביה מיתקרי מוטטר אגמא. ואי יהיב ליה זוזי ולא משך והדר ביה קאי באיסורא. אבל אמרו מי שפרע מאנשי דוד המלך ומאנשי דוד הפלגה ומאנשי סדום ועמורה ומן המצריים שנטבעו בים הוא יפרע ממי

שאלת שלום

קרא ונשאתני ממלרים, ממלרים טול עמי וגרסתם כילקוט מקרקע ממלרים טול עמי. וצפי כרז מצטטורא כחז צו"ל דכתיב ונשאתני ממלרים וקצרתני בקצורתם שאין לרין לומר ממלרים אלא ה"ק משפר של ממלרים טול עמי. כה נחצר דיעקב נקצר במלרים עד שנשאוהו משם לארץ ישראל. ומי כתייט בשם המלרים דאסמכתא הוא שלא נמלא כנחוץ שנקצר מתחלה במלרים. ס"ל לגאון לדומק גדול. אלא פשוטו

עלמא ועל המקדש צפני עמנו: למולאי הרגל נעשית רחוקה. דכיו שלשים יום: דלוח נוכח אלא יום אחד. אע"פ דכי שמוע רחוק: נתער, דרך שינוי: נתר קרקע הוא או אבן כעין שקורין קריי צלפי: נתער וחול דרך לכנס שיתלנן: (ז)

משפט ואהבת חסד (מיכה ו' ח') ואז"ל אפי' עני המתפרנס מן הצדקה יעשה מהם (גטין ד' :) והנה המעט מזער מיד העני כמתנה מרובה יחשב יותר ממתנת העשיר ונאמר כי תקריב קרבן מנחה ואז"ל דרכו של עני להקריב מנחה לפיכך נאמר ונפש כי תקריב (ויקרא ב' א') מעלה עליו הכתוב כאלו הקריב נפשו (מנחות ק"ד:). והנה אוסיף לבאר בענין אמת כי יתחייב האדם להתחזק מאוד במדת האמת ולהרחיב גבולה מרוב היות מדת האמת אלוכה ודרושה מלפני השיי כי גם אם יאמר האדם בלבו לתת מתנה או לקנות חפץ בדמים יתרים אם האיש מן המשתדלים להגיע לשלמות יראת שמים יתקיים בפועל את אשר גמר בלבו כמו אשר שנינו בירר והניח בירר והניח אפי' כל היום לא קנה גמר בלבו לקנות מעשר ונותן לו (ביב פ"ח ע"א) וביארו הענין הזה כי מדבר באדם ירא שמים כגון רב ספרא שהיה מקים מה שכתוב ודובר אמת בלבו (תהלים ט"ו ב') ודע כי בדברי רז"ל מדת חסידות ומדת יראת שמים שתי מדות הן כאשר ביארו בפ' כל כתבי הקודש¹ (שבת ק"כ). והזכירו על ענין אחד מדת החסידות לבדה כי כל איש אשר מורא שמים עליו יתחייב להניח כל ענין אשר איננו נכון לפני השי"ת אמנם במדת החסידות הרבות בהדור המצוה ולאחזת בכל דרך נאה אע"פ שאם ירף ממנו לא ימצא בידו פועל מגונה ולא מעשה אשר איננו נכון ותגיע מדת החסידות מרוב החפץ בעבודה כענין שנ' במצותיו חפץ מאד (תהלים קי"ב א'). קשרם על גרגרותיך וגו' תדבר על מדות האלה תמיד והיא תפארתך כענקים על הגרון והזכיר ע"ה לדבר תמיד במדות הנכבדות כי ההגיון בהם יזכיר לנפשו להזהר בהם ויועיל לשומעים כי ילמדו מדבריו דרך החיים אף כי בדברו בשבת המדה יתהדרו האוחזים בה בעיני השומעים. ובדברו בגנות יתגנו המעשים והם בעיני שומעיהם וגם האוחזים בהם יהיו לחרפה ויבדל העם מהם. גם הדבור בשבת : זדות הטובות ובגנות הפכם תמיד תהיה לעדה על המדבר כי פיו ולבו שוים כמו שנ' מצרף לכסף (י"ז ג' : כ"ז כ"א) וגו' כאשר יתבאר. כתבם על לח לבך. שתשיב אותם בלבך תמיד לעשות עצות בנפשך איך תשיג אליהם ותגיע לקיים אותם בפועל : ד. ומצא חן ושכל טוב. ע"י החסד תמצא חן בעיני אלהים ואדם כאשר אז"ל כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים (שבת קי"א) שנא' ונתן לך רחמים ורחמך והרבך (דברים י"ג י"ח) וכתוב הנה כאשר גדלה נפשך היום בעיני כן תגדל נפשי בעיני י"י (ש"ב כ"ז כ"ד) וכתוב תאזן אדם חסדו (י"ס כ"ב) והוא מלשון נאוו להיך (שיר א' י"ג) פי' חסדך אדם והחן והנני שלו

(3) עיין דרשות ר' נסים דרוש ה'.